

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem przyznaniu zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie sumy 4750 zł. w. a. tytułem wynagrodzenia za straty poniesione z powodu żywienia i utrzymania chorych w szpitalu Św. Ducha w czasie od r. 1869. do końca r. 1871.

Wysoki Sejmie!

Na mocy aktu erekcyi i fundacyi szpitala Ś. Łazarza w Krakowie, zawartego w dekreście księcia prymasa Michała Poniatowskiego z dnia 8. kwietnia 1788 r., tudzież na mocy nadanego statutu zarządzającego wszystkie szpitale w mieście Krakowie przez trzy opiekuńcze dwory w r. 1839 złączony został z pomienionym szpitalem konwent Sióstr Miłosierdzia pod warunkami: że Siostry Miłosierdzia

- a) uważane być mają za najistotniejszą część służby szpitala,
- b) że w tym szpitalu na zawsze pozostać mają, i że tym celem
- c) oprócz żywności, opalu i światła i innych potrzeb dla wszystkich, także dla każdej z Sióstr potrzebna kwota na odzież i bieliznę z funduszków szpitalnych zawsze wypłacaną będzie — i że na koszt tegoż funduszu utrzymywany będzie nowicyat dla czterech sióstr.

Zgodnie z temi postanowieniami zaopatrywano szpital od r. 1840. przy pomocy Sióstr Miłosierdzia w wszystkie potrzeby i prowadzono własny zarząd lub wypuszczano dostawy przedsiębiorcom.

W onym czasie było w usługach szpitala 14 Sióstr czynnych i jedna przełożona — którym dostarczano żywności, opalu, światła i innych potrzeb (jakoto: meble, sprzęty — pranie) płacono jeszcze na odzież i bieliznę po złp. 300, zaś dla przełożonej złp. 400 t. j. razem 4600 złp. czyli 1150 złr. w. a. roczne.

W r. 1860. pod dniem 6. października zawarło c. k. Namiestnictwo ze zgromadzeniem pomienionych Sióstr Miłosierdzia kontrakt, na mocy którego z dniem 1. listopada tegoż roku oddano Siostram całe utrzymanie i żywienie chorych, tudzież dostarczanie lekarstw, sprzętów, bielizny i innych potrzeb w obydwóch szpitalach i Łazarza i Ś. Ducha za osobnem wynagrodzeniem dziennem od jednego chorego wynoszącemi:

- a) za dzieci (podrzutków) po 23 ct. w. a.
- b) za ciężarne położnice i mamki po 55 ct. w. a. zaś
- c) za wszystkich innych chorych i obłąkanych po 43 ct. w. a.

Prócz tego pozostawiono Siostram na ich utrzymanie wywzmiarkowaną kwotę 1150 zł w. a. rocznie, dalej na utrzymanie kapelana 501 złr. w. a. i na aptekarza 525 zł. w. a. rocznie.

Powyższe wynagrodzenia dzienne za chorego ustanowiono na podstawie średnich cen targowych z trzechlecia 1857/9 i już w r. 1863 uznano potrzebę podwyższenia onegoż, a to:

- a) za dzieci na 26 ct., — b) za położnice i mamki na 75 ct. — c) za obłąkanych na 50 ct. — d) za wszystkich innych chorych na 46 ct. w. a.

W tym stanie rzeczy objął Wydział krajowy administrację szpitali krakowskich. —

W marcu 1870. r. żądały od nas Siostry Miłosierdzia, ażeby im za straty w oddziale klinicznym chorób syfilitycznych w szpitalu Św. Ducha poniesione przyznać za r. 1869. wynagrodzenie w kwocie 1470 złr. 52¹/₂ ct. w. a. i ażeby wynagrodzenie dzienne za syfilitycznych w ogóle z 46 ct. na 50 ct. podwyższyć —, zaś w późniejszym podaniu z dnia 6. maja 1871 r. zagroziły wypowiedzeniem kontraktu co do szpitalu Św. Ducha na wypadek, gdyby poprzedniemu ich żądaniu co do zwrotu strat i podwyższenia wynagrodzenia za syfilitycznych, zadość uczynić nie było możliwości.

Odkładając załatwienie sprawy wynagrodzenia strat w klinicznym oddziale syfilitycznych do bliższego uzasadnienia tak przez Siostry Miłosierdzia jak i przez dyrekcję i do następnego wyjednania zwrotu takowych z funduszów klinicznych od wys. ck. Rządu — przyznaliśmy siostrom za chorych syfilitycznych żądane wyższe wynagrodzenie po 50 ct. dziennie od lipca 1871.

W podaniu z dnia 24 sierpnia 1871 r. przedłożyła nam przełożona Sióstr Miłosierdzia obszernie i wyszerpujące uzasadnienie wszelkich strat z powodu utrzymania wszystkich chorych w szpitalu Ś. Ducha od początku roku 1869. do końca czerwca 1871. r. a żądając zwrotu takowych w ogólnej sumie 3675 złr. w. a. domagała się oraz

1. Co do szpitala Św. Ducha,

ażeby wynagrodzenie dzienne za obłąkanych z 50 na 65 ct. w. a. od 1 lipca 1871 r. podwyższono, a oprócz tego dla pomnożonej służby po 14 złr. w. a. miesięcznie osobno płacono, — oświadczając zarazem, iż kontrakt względem utrzymania chorych w szpitalu Św. Ducha stosownie do poprzedniej zapowiedzi z dniem 6. maja 1872 r. za rozwiązany ma być uważany: zarazem oświadczyła

2. Co do szpitalu Św. Łazarza,

że kontrakt względem utrzymania chorych z dniem 24 sierpnia 1872. r. ma przestać obowiązywać, jeżeli nie nastąpi:

albo zmiana stosunku na wzór kontraktu w lwowskim szpitalu powszechnym obowiązującego, albo podwyższenie wynagrodzenia za chorych z 46 na 50 ct. dziennie od 1. Sierpnia 1871. r.

począwszy.

W załatwieniu tych żądań ofiarowaliśmy Siostrom od 1. stycznia podwyższyć wynagrodzenia:

a) w szpitalu Św. Łazarza za chorych z 46 na 50 ct. w. a. dziennie, zaś

b) w szpitalu Św. Ducha za obłąkanych z 50 na 65 ct. w. a. dziennie, atoli pod warunkiem, iż Siostry Miłosierdzia cofną powyższe wypowiedzenie kontraktu i zobowiążą się dotrzymać go aż do wybudowania i urządzenia nowego gmachu szpitalnego. Zresztą co do wynagrodzenia za straty w kwocie 3675 złr. w. a. zobowiązaliśmy się zmierzający do tego wnioski w wys. Sejmie popierać, tymczasowo zaś zaliczyć zgromadzeniu 3000 złr. w. a. do ewentualnego zwrotu.

Gdy z jednej strony Siostry Miłosierdzia na powyższą naszą rezolucję przystać nie chciały, z drugiej strony zaś objęcie gospodarstwa w szpitalu Św. Ducha w własny zarząd było nie do przeprowadzenia nawet bez względu na koszty, które prawdopodobnie okazałyby się wyższe od cen jednostkowych, wymaganych przez Siostry Miłosierdzia; — gdy dalej z przeprowadzonych tak przez magistrat miasta Krakowa jak i przez wydział rady powiatowej krakowskiej dokładnych dochodzeń i zestawień cen rozmaitych artykułów przekonano się, iż ceny wszystkich potrzeb w porównaniu z cenami trzechlecia 1857/9 nadzwyczajnie wzrosły, a mianowicie: przy chlebie pszennym o 80%, przy chlebie żytnym, mięsie i mące o 50 i 51%, zaś w ogóle przy wszystkich artykułach do czasu po koniec 1871. r. średnio biorąc o 25% i ciągle jeszcze szły w górę; po zasięgnięciu zdania magistratu krakowskiego i tamecznego wydziału powiatowego, postanowiliśmy zobowiązać Siostry Miłosierdzia do dalszego utrzymywania chorych w szpitalu Św. Ducha przyznając im stosownie do żądania:

1. wynagrodzenie dzienne na czas od 1. stycznia 1872. za obłąkanych po 70 ct. dziennie z dodatkiem 56 zł. w. a. miesięcznie na utrzymanie pomnożonej o 4 osób służby niższej, — zaś za syfilitycznych po 60 ct. dziennie.

2. zaliczkę 4750 złr. w. a. z obowiązkiem wniesienia i popierania u wysokiego Sejmu prośby, ażeby tę kwotę stanowczo przyznać raczył Siostrom Miłosierdzia na ryczałtowe wynagrodzenie strat poniesionych przez nie z powodu utrzymania chorych i obłąkanych w szpitalu Św. Ducha przez czas od r. 1869 do końca r. 1871.

Wypowiedzenie kontraktu względem podobnego utrzymania chorych, położnic i podrzutek w szpitalu Św. Łazarza od (24. właściwie) 30. sierpnia 1872. przyjęliśmy z postanowieniem zaprowadzenia własnego gospodarstwa — które z powodu przeszkód, w ogólnem sprawozdaniu naszym podniesionych, dopiero od września 1873. r. w życie wejdzie.

Czyniąc zadość przyjętemu wobec Sióstr Miłosierdzia zobowiązaniu względem wyjednanania u wysokiego Sejmu wynagrodzenia powyższych strat w sumie ryczałtowej 4750 zł. w. a. mamy obowiązek w uzasadnieniu słuszności tej prośby zwrócić uwagę wysokiego Sejmu na następujące okoliczności:

I. Siostry Miłosierdzia dostarczają na mocy kontraktu z dnia 6. października 1860 r. a) żywność b) lekarstwo — c) odzież, pościel, bieliznę domową i stołową — d) sprzęty i urządzenia pokojowe, domowe i kuchenne — e) opał, światło i słomę — f) pranie — g) kąpiele — h) czyszczenie (bielenie) sal i korytarzy — i) koszta opatrzenia i pogrzebu zmarłych — k) wydatki na służbę kościelną — l) utrzymanie i urządzenie trupiarni — m) utrzymanie służby do posług. Wszystkie te potrzeby podrożały niezmiernie a mianowicie ceny artykułów żywności z trzeciecia 1868 — 1871 w porównaniu z cenami z trzeciecia 1857/9 średnio biorąc poszły w górę o 25%, najważniejsze artykuły zaś o 50 do 80%. Ceny robotników i sług — tudzież ceny materyałów na odzież, bieliznę i pościel podniosły się w tym samym prawie stosunku. Nadto ze względu na większe wymagania lekarzy około wygody chorych musiano pomnożyć służbę.

Nowszy środek leczenia syfilitycznych skrócający znacznie czas kuracyi wymaga drogich lekarstw — co sprawia iż często za chorego, który krótko bawił w szpitalu, wydały Siostry na same lekarstwo więcej, niż otrzymały w wynagrodzeniu za całe jego utrzymanie. Od r. 1869. zaprowadzono nową taxę medykamentów, znacznie wyższą od poprzedniej z powodu zdwojonej prawie taxy za roboty (taxa laborum) Kąpiele dawniej zaledwie dwa razy na tydzień ordynowane stały, się od r. 1866. zwyczajnym codziennym środkiem leczniczym, zatem daleko więcej potrzeba opału i służby, zwłaszcza iż niema urządzonych łaźni.

Bielizna i odzież ulega przy większych obecnie wymaganiach pod względem czystości znacznieszemu zniszczeniu, które szczególnie daje się czuć u obłąkanych od czasu jak zaczęto obchodzić się łagodniej z tego rodzaju chorymi i mniej używać kaftana.

Wszystkie powyższe okoliczności razem wzięte i w cyfrę ujęte dają przekonanie o słuszności, twierdzenia, iż Siostry Miłosierdzia w ostatniem trzecieciu 1869 — 1871 poniosły rzeczywiście znaczne straty i że rozchodzi się może tylko o najpewniejszy wymiar słusznego obliczenia tych strat

II. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, iż najpewniejszą podstawą do wymierzenia pomienionych strat będzie stosunek średnich cen targowych z trzeciecia 1857/9 do tychże cen z trzeciecia 1869/71, który jak wyżej wspomiano wyraża się w podwyższeniu o 25%. Jeśli zatem sporządzony na podstawie cen targowych z trzeciecia 1857/9 kontrakt, przyznaje Siostrom Miłosierdzia wynagrodzenie dzienne po 43 ct. od osoby, to w tym samym stosunku i na tychże podstawach wypadaloby wynagrodzenie za trzeciecie 1869/71 o 25% podwyższyć. Według dołączonego wykazu wypłacono z funduszu szpitala Św. Ducha:

za syfilitycznych	}	w r. 1869 za 28033 dni po 46 ct. = 12895 złr. 18 ct.
" " " "		" " 1870 " 25166 " " 46 " = 11576 " 36 "
" " " "		" " 1871 " 13257 " " 46 " = 6098 " 22 "
" " " "		" " 1871 " 10114 " " 50 " = 5057 " 50 "
za obłąkanych		" " 1869 " 15605 " " 50 " = 6802 " 50 "
" " " "		" " 1870 " 14335 " " 50 " = 7167 " 50 "
	" " 1871 " 16240 " " 50 " = 8116 " 00 "	
	t. j. razem za 120770 dni kwotę 57716 złr. 76 ct.	

Liżąc według pierwotnych cen za 120770 dni po 43 ct. wypada = 51931 złr. 10 ct.
dodawszy do tego 25% = 12982 " 78 ct.
otrzymamy sumę należitości 64913 złr. 88 ct.
a gdy na takową wypłacono jak wyżej tylko 57716 złr. 76 ct.
więc różnica w kwocie = 7197 złr. 12 ct.

jest wyrazem strat, które według tego rachunku zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia przyznać by wypadło..

Tymczasem żądają one tylko 4750 złr. w. a. t. j. mniej o 2447 złr. w. a. i w tem jest pewność, że żądanie ich jest umiarkowane i na słuszności oparte.

III. Nieobojętną jest także okoliczność, że według wymienionych na wstępie aktów fundacyjnych należy się Siostrzom Miłosierdzia żywność na koszt funduszów szpitala, którą też otrzymywały aż do chwili objęcia gospodarstwa z mocy pomienionego kontraktu, zaś od tego czasu t. j. od 1. listopada 1860 r. kosztownego wyżywienia pokrywają z wynagrodzeń dziennych za chorych — zatem już rok dawnasty nie cięży na funduszu szpitalnym koszt wyżywienia przeszło 20 do 25 osób. — Okoliczność ta zniewala tem więcej do słusznego uwzględnienia powyższego żądania o wynagrodzenie strat jakich niewątpliwie doznały Siostry Miłosierdzia.

Za przyznaniem żadanego wynagrodzenia pomienionych strat przemawiać musimy i z tego powodu, ażeby zobowiązać Siostry do dalszego wytrwania w dotychczasowym stosunku, albowiem nie widzimy możliwości zaprowadzenia własnego gospodarstwa w szpitalu Św. Ducha, a to dla braku miejsca na potrzebne magazyny i dla trudności w dozorze i kontroli przy administracji z daleka prowadzonej. Głównie zaś z powodu znacznych nakładów, jakieby objęcie zarządu za sobą pociągnęło a które przy zamierzonym za lat kilka opuszczeniu gmachu Św. Ducha, byłyby bezpowrotnie stracone.

W reszcie nadmienić musimy, iż w sumie powyższej 4750 złr. w. a. mieści się już kwota 1200 złr. w. a. z powodu większych kosztów w oddziale klinicznym chorób syfilitycznych głównie za r. 1869 wykazana. O zwrot tej sumy z funduszów klinicznych udaliśmy się do wys. c. k. Rządu — dotąd jednak nie wiemy, czy i o ile prośba nasza odniesie pożądany skutek.

Z tych więc powodów mamy zaszczyt upraszać wysoki Sejm, ażeby w uwzględnieniu przedstawienia powyższego uchwalił raczył jak następuje:

Sejm npoważnia Wydział krajowy, ażeby przyznał i wypłacił Siostrzom Miłosierdzia w Krakowie kwotę 4750 złr. w. a. jako wynagrodzenie za straty, poniesione z powodu utrzymania chorych w szpitalu Św. Ducha w Krakowie przez czas od 1. stycznia 1869. do końca 1871. roku.

We Lwowie dnia 4. października 1872.

Marszałek krajowy
Leon Ks. Sapieha.

Sprawozdawca
Cezary Haller.
Członek Wydziału krajowego.

W y k a z

ilości dni leczenia w szpitalu św. Ducha w Krakowie i uiszczonych za nie należności
w latach 1869, 1870, 1871.

Oddział chorób syfilitycznych.

Miesiąc	1869.			1870.			1871.		
	ilość dni	należytość po 46 ct. w. a.		ilość dni	należytość po 46 ct. w. a.		ilość dni	należytość po 46 ct. w. a. a od 1/7 po 50 ct. w. a.	
		Złr.	ct.		Złr.	ct.		Złr.	ct.
Styczeń	2510	1154	60	3081	1417	26	2265	1041	90
Luty	2418	1112	28	2424	1115	04	2445	1124	70
Marzec	2494	1147	24	2660	1223	60	2604	1197	84
Kwiecień	2306	1060	76	2042	939	32	2099	965	54
Maj	2276	1046	96	1577	725	42	2059	947	14
Czerwiec	1986	913	56	1263	580	98	1785	821	10
Lipiec	2290	1053	40	1671	768	66	2040	1020	—
Sierpień	2171	998	66	1739	799	94	1942	971	—
Wrzesień	1934	889	64	1948	896	08	1442	721	—
Październik	2152	989	92	2195	1009	70	1505	752	50
Listopad	2353	1082	38	2297	1056	62	1542	771	—
Grudzień	3143	1445	78	2269	1043	74	1643	821	50
Razem	28033	12895	18	25166	11576	36	23371	11155	22

Oddział obłąkanych.

Miesiąc	1869.			1870.			1871.		
	ilość dni	należytość po 50 ct. w. a.		ilość dni	należytość po 50 ct. w. a.		ilość dni	należytość po 50 ct. w. a.	
		Złr.	ct.		Złr.	ct.		Złr.	ct.
Styczeń	1114	557	—	1082	541	—	1412	706	—
Luty	1015	507	50	1032	516	—	1318	659	—
Marzec	1144	572	—	1186	593	—	1435	717	50
Kwiecień	1005	502	50	1182	591	—	1397	698	50
Maj	1113	556	50	1188	594	—	1370	685	—
Czerwiec	1134	567	—	1179	589	50	1308	654	—
Lipiec	1156	578	—	1293	646	50	1337	668	50
Sierpień	1276	638	—	1266	633	—	1406	703	—
Wrzesień	1107	553	50	1123	561	50	1334	667	—
Październik	1181	590	50	1151	575	50	1279	639	50
Listopad	1193	596	50	1266	633	—	1251	625	50
Grudzień	1167	583	50	1387	693	50	1393	696	50
Razem	13605	6802	50	14335	7167	50	16240	8120	—

WYKAZ

Lp. Nr.	Nazwa	Wzrost	Ciężar
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

LWÓW.

Z drukarni Instytutu Stauropegińskiego.
pod zarządem Stefana Huczковского.
1872.